

Adres artykułu: <https://bip.iaepan.edu.pl/artukul/rozkwit-czy-upadek-spoleczenstwa-kujaw-od-poznego-neolitu-do-srodkowej-epoki-brazu-w-swietle>

Rozkwit czy upadek? Społeczeństwa Kujaw od późnego neolitu do środkowej epoki brązu w świetle

- [Trwające](#)
- [Zakończone](#)

Informacje o projekcie

Tytuł projektu: Rozkwit czy upadek? Społeczeństwa Kujaw od późnego neolitu do środkowej epoki brązu w świetle analiz archeologicznych i specjalistycznych

Numer projektu: 2014/15//D/HS3/1304

Kierownik projektu: dr Łukasz Pospieszny

Jednostka prowadząca projekt: Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Źródło finansowania projektu: Narodowe Centrum Nauki, 2014-2016

Kontakt:

telefon (22) 620-28-81 do 86

Wykonawcy:

Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Charakterystyka

1. Cel prowadzonych badań/hipoteza badawcza

Celem projektu jest scharakteryzowanie i wyjaśnienie dynamiki społeczno-ekonomicznej Kujaw od przełomu późnego i schyłkowego neolitu do przełomu wczesnej i środkowej epoki brązu (w przybliżeniu lata 2900-1500 przed Chr.). Podstawowy problem badawczy, jaki wnioskodawca podejmuje się rozwiązać to wyjaśnienie czy obserwowana zmienność kultury materialnej i obrządku pogrzebowego społeczeństw kujawskich w długiej perspektywie czasowej spowodowana była jedynie nieprzerwanym rozwojem czy również kryzysami gospodarki i organizacji społecznej oraz czy na zmienność tą oddziaływał także napływ nowych populacji ludzkich? Punktem wyjścia proponowanego projektu są trzy hipotezy badawcze, oparte o aktualny stan badań empirycznych i teoretycznych. W okresie 2900-1500 przed Chr. na Kujawach: (1) doszło do zmian w gospodarce i rozwoju nowych strategii pozyskiwania żywności, (2) pojawiły się nowe populacje ludzkie, inicjując zmiany w kulturze materialnej i rytuałach pogrzebowych, (3) przekształceniu uległy relacje społeczne, manifestujące się w rytuale pogrzebowym, diecie i stanie zdrowia ludzi.

2. Zastosowana metoda badawcza/metodyka

Badania zostaną podzielone na cztery etapy. Przedmiotem studiów będzie 35 odkrytych już grobów, zawierających szczątki 79 osób. Analiz antropologiczne i tafonomiczne zostaną wykonane przez antropologa w Instytucie Antropologii UAM i obejmować będą oznaczenie płci, wieku, stanu zdrowia i markerów stresu oraz zmiany tafonomiczne szczątków kostnych. Posłużą do testowania hipotez nr 1-3 w zakresie różnic w strategiach gospodarczych, stopniu adaptacji do środowiska, zależności między cechami biologicznymi a formą pochówku i pozycją społeczną, oraz zmienności i znaczenia rytuału pogrzebowego. Analiza typo-chronologiczna konstrukcji i elementów wyposażenia grobów zostanie wykonana przez kierownika projektu, sklasyfikowane materiały zostaną poddane analizie porównawczej i statystycznej. Datowanie radiowęglowe (^{14}C) w technice AMS 58 osobników zostanie zlecone Poznańskiemu Laboratorium Radiowęglowemu, wyniki zostaną opracowane z zastosowaniem statystyki bayesowskiej. Całościowe rezultaty posłużą do testowania hipotez nr 1-3, w zakresie zmienności obrządku pogrzebowego i dynamiki zmian populacyjnych i społeczno-ekonomicznych.

Badania kopalnego DNA (analiza genomów jądrowych i mitochondrialnych) zostaną przeprowadzone przez genetyka w Laboratorium Kopalnego DNA UAM (izolacja aDNA, przygotowanie bibliotek aDNA; sekwencjonowanie zostanie zlecone instytucji zewnętrznej). Badania z wykorzystaniem sekwencjonowania nowej generacji (NGS) zostaną wykonane dla wszystkich osobników i pozwolą na testowanie hipotez nr 2 i 3 w zakresie obecności na Kujawach populacji napływowych oraz relacji pokrewieństwa w

grobach zbiorowych i na cmentarzyskach.

Pomiary stabilnych izotopów węgla (513C) i azotu (515N) zostaną zlecone Poznańskiemu Laboratorium Radiowęglowemu. Pomiary zostaną wykonane dla wszystkich osobników ludzkich i 50 kości zwierzęcych z dwóch zespołów z późnego neolitu i wczesnej epoki brązu. Wyniki zostaną opracowane przez kierownika projektu, archeozoologa i specjalistę w zakresie badań izotopowych. Pozwolą one na testowanie hipotezy nr 1 (dieta związana ze strategią pozyskiwania żywności), nr 2 (nietypowa dieta migrantów) oraz nr 3 (dieta jako wskaźnik pozycji społecznej).

Rekonstrukcja rytuałów pogrzebowych zostanie przeprowadzona przez kierownika projektu. Sekwencje praktyk pogrzebowych charakterystyczne dla poszczególnych społeczeństw zostaną odtworzone na podstawie takich cech jak konstrukcja grobu, ułożenie szczątków ludzkich, charakter i lokalizacja darów grobowych, co pozwoli na testowanie hipotezy nr 3 (zależność między typem pochówku a pozycją społeczną).

3. Wpływ spodziewanych rezultatów na rozwój nauki, cywilizacji, społeczeństwa

Zastosowanie na dużą skalę metod izotopowych pozwoli na rekonstrukcję sieci troficznych i diety ludzi oraz lokalnych strategii gospodarczych, słabo poznanych z uwagi na niedobór obiektów osadowych, szczątków roślinnych i zwierzęcych. Zostaną pozyskane nowe dane dotyczące struktury biologicznej i genetycznej oraz stanu zdrowia dla stosunkowo dużej próby osobników ludzkich. Projekt daje duże szanse na wykrycie populacji napływowych. Badania przyniosą przyrost danych archeologicznych i syntezę wiedzy w zakresie rytuału pogrzebowego z uwzględnieniem procesów tafonomicznych i podepozycyjnych. Duża seria dat 14C AMS posłuży do obiektywnej oceny czasu użytkowania grobowców zbiorowych i cmentarzysk oraz wypełni wyraźną lukę w chronometrii początków wczesnej epoki brązu i przełomu wczesnej i środkowej epoki brązu.

Metryczka

Opublikował w BIP:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	14.05.2020 08:05
Ostatnio zaktualizował:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data ostatniej aktualizacji:	14.05.2020 08:05
Liczba wyświetleń:	10